

Úmluva o pomoci
v případě jaderné nebo radiační nehody

Státy, které jsou stranami této úmluvy /dále "smluvní státy/,

vědomy si toho, že se jaderná činnost provádí v řadě států,

konstatujíce, že k zajištění vysoké úrovně bezpečnosti při provádění jaderné činnosti byla a jsou přijímána všestranná opatření zaměřená na to, aby se zabránilo jaderným nehodám a snížily se následky každé takové nehody, kdyby k ní došlo, na nejnižší míru,

přejíce si dále posilovat mezinárodní spolupráci v oblasti bezpečného rozvoje a využívání jaderné energie,

přesvědčeny o potřebě mezinárodního systému, který usnadní neprodlené poskytování pomoci v případě jaderné nebo radiační nehody, aby se zmírnily její následky,

konstatujíce užitečnost dvoustranných a mnohostranných ujednání o vzájemné pomoci v této oblasti,

zaznamenávající činnost Mezinárodní agentury pro atomovou energii při vypracování hlavních zásad pro ujednání o vzájemné mimořádné pomoci v souvislosti s jadernou nebo s radiační nehodou

dohodly se takto:

Článek 1
Obecná ustanovení

1/ Smluvní státy budou v souladu s ustanoveními této Úmluvy spolupracovat navzájem s Mezinárodní agenturou pro atomovou energii /dále "Agentura"/ za účelem usnadnění neprodlené pomoci v případě jaderné nebo radiační nehody, aby se snížily její následky na nejnižší míru a aby se

chránily životy, majetek a životní prostředí před účinky radioaktivních úniků.

2/ K usnadnění takové spolupráce mohou smluvní státy uzavírat dvoustranná nebo mnohostranná ujednání anebo, a kde je to vhodné, dohodnout se na kombinaci obou, aby se zabránilo újmě na zdraví nebo škodě, jež mohou vzniknout jako následky jaderné nebo radiační nehody, anebo aby se tyto snížily na nejnižší míru.

3/ Smluvní státy žádají Agenturu, aby ve své činnosti prováděné v rámci svých Stanov vyvíjela v souladu s ustanoveními této Úmluvy co největší úsilí k tomu, aby povzbuzovala, usnadňovala a podporovala spolupráci mezi smluvními státy, předpokládanou touto Úmluvou.

Článek 2

Poskytování pomoci

1/ Potřebuje-li některý smluvní stát pomoc v případě jaderné nebo radiační nehody, bez ohledu na to, zda má nehoda svůj původ na jeho území, pod jeho pravomocí nebo kontrolou či nikoliv, může požádat o takovou pomoc přímo nebo prostřednictvím Agentury kterýkoliv jiný smluvní stát a Agenturu nebo, kde je to vhodné, jiné mezivládní mezinárodní organizace /dále "mezinárodní organizace"/.

2/ Smluvní stát, který žádá o pomoc, uvede přesně rozsah a druh potřebné pomoci a tam, kde je to praktické a možné, sdělí straně, která pomoc poskytne, údaje, které tato potřebuje, aby určila, v jakém rozsahu může žádosti vyhovět. V případě, že není prakticky možné, aby smluvní stát, který žádá o pomoc, uvedl přesně rozsah a druh potřebné pomoci, rozhodnou o jejím rozsahu a druhu smluvní stát, který o pomoc žádá, a strana, která pomoc poskytne, po vzájemné konzultaci.

3/ Každý smluvní stát, kterému je adresována žádost o takovou pomoc, neprodleně rozhodne a uvědomí smluvní stát, který o pomoc žádá, přímo nebo prostřednictvím Agentury, o tom, zda je schopen žádanou pomoc poskytnout, jakož i o tom, v jakém rozsahu a za jakých podmínek může být pomoc poskytnuta.

4/ Smluvní státy určí v mezích svých možností odborníky, zařízení a materiály, které by mohly být k dispozici pro poskytování pomoci jiným smluvním státům v případě jaderné nebo radiační nehody, jakož i podmínky, zejména finanční, za nichž by taková pomoc mohla být poskytována, a uvědomí o tom Agenturu.

5/ Kterýkoliv smluvní stát může požádat o pomoc vztahující se na lékařské ošetření lidí postižených jadernou nebo radiační nehodou anebo na jejich dočasné přestěhování na území jiného smluvního státu.

6/ Na žádost některého smluvního státu nebo členského státu o pomoc v případě jaderné nebo radiační nehody odpoví Agentura v souladu se svými Stanovami a podle ustanovení této Úmluvy tím, že:

a/ dá k dispozici vhodné prostředky vyčleněné pro tento účel,

b/ neprodleně postoupí žádost jiným státům a mezinárodním organizacím, které podle informací Agentury mohou mít potřebné prostředky k dispozici a

c/ je-li o to požádána státem, který o pomoc žádá, koordinuje na mezinárodní úrovni pomoc, která může být takto poskytnuta.

Článek 3 Řízení a kontrola pomoci

Není-li dohodnuto jinak,

a/ odpovědnost za celkové řízení, kontrolu a koordinaci pomoci a za dozor nad ní nese na svém území stát, který o pomoc žádá. V případech, kdy pomoc zahrnuje personál, určí strana, která pomoc poskytuje, po konzultaci se státem, který o pomoc žádá, osobu, která bude odpovídat za personál a zařízení poskytnuté touto stranou a bude nad nimi vykonávat bezprostřední operativní dozor. Určená osoba bude tento dozor vykonávat ve spolupráci s příslušnými orgány státu, který o pomoc žádá,

b/ stát, který o pomoc žádá, poskytne v rozsahu svých možností místní zařízení a služby pro správné a účinné provádění pomoci. Zajistí rovněž ochranu personálu, zařízení a materiálu, které byly pro tento účel dovezeny na jeho území stranou, která pomoc poskytuje, nebo jejím jménem,

c/ vlastnictví zařízení a materiálu poskytnutých kteroukoliv ze stran zůstane po dobu poskytování pomoci nedotčeno a jejich navrácení bude zajištěno,

d/ smluvní stát, který poskytuje pomoc na základě žádosti podle ustanovení odstavce 5 článku 2, bude koordinovat tuto pomoc na svém území.

Článek 4 Příslušné orgány a styčná místa

1/ Každý smluvní stát informuje Agenturu a prostřednictvím Agentury nebo přímo ostatní smluvní státy o svých příslušných orgánech a o styčném místě, jež jsou oprávněny předkládat a přijímat žádost o pomoc a přijímat nabídky pomoci. Styčná místa a ústřední místo v Agentuře budou trvale dostupná.

2/ Každý smluvní stát neprodleně informuje Agenturu o každé změně, ke které dojde v údajích uvedených v odstavci 1.

3/ Agentura bude pravidelně a urychleně poskytovat smluvním státům, členským státům a odpovídajícím mezinárodním organizacím informace o údajích uvedených v odstavci 1 a 2.

Článek 5

Funkce Agentury

Smluvní státy žádají Agenturu, aby v souladu s ustanovením odstavce 3 článku 1 této Úmluvy a aniž by byla dotčena jiná její ustanovení:

a/ shromažďovala a rozesílala smluvním státům a členským státům informace týkající se:

- i/ odborníků, zařízení a materiálů, které by mohly být k dispozici v případě jaderné nebo radiační nehody,
- ii/ metodických zásad, technických postupů a dostupných výsledků výzkumu, které se vztahují na protiopatření v případech jaderné nebo radiační nehody,

b/ je-li o to požádána, poskytovala státu, který je stranou této Úmluvy nebo členem Agentury, pomoc v souvislosti s některou z těchto nebo jiných obdobných otázek:

- i/ příprava havarijních plánů pro případ jaderných nebo radiačních nehod, jakož i odpovídajícího zákonodárství
- ii/ vypracování vhodných programů pro školení personálu pro postup v případě jaderných nebo radiačních nehod,
- iii/ postoupení žádostí o pomoc a potřebných informací v případě jaderné nebo radiační nehody,
- iv/ vypracování vhodných programů, postupů a norem pro monitorování záření,
- v/ prozkoumání možnosti a účelnosti vytváření vhodných systémů pro monitorování záření,

c/ dávala k dispozici státu, který je stranou Úmluvy nebo členem Agentury a žádá o pomoc v případě jaderné nebo radiační nehody vhodné prostředky vyčleněné pro účel provádění počátečního hodnocení nehody,

d/ nabízela smluvním státům a členským státům své dobré služby v případě jaderné nebo radiační nehody,

e/ navázala a udržovala spojení s odpovídajícími mezinárodními organizacemi za účelem získávání a výměny potřebných informací a údajů a dávala seznam těchto organizací k dispozici smluvním státům, členským státům a výše zmíněným organizacím.

Článek 6

Důvěrnost a veřejná prohlášení

1/ Stát, který žádá o pomoc, a strana, která pomoc poskytuje, budou chránit důvěrnost každé důvěrné informace, kterou získala kterákoliv ze stran v souvislosti s pomocí v případě jaderné nebo radiační nehody. Taková informace bude použita výlučně pro účely dohodnuté pomoci.

2/ Strana, která poskytuje pomoc, se všemožně vynasnaží koordinovat informace o poskytování pomoci v souvislosti s jadernou nebo s radiační nehodou před jejich zveřejněním se státem, který o pomoc žádal.

Článek 7

Úhrada nákladů

1/ Strana, která pomoc poskytuje, může státu, který o pomoc žádá, nabídnout pomoc zdarma. Při zvažování, zda má pomoc nabídnout tímto způsobem, bude strana, která pomoc poskytuje, brát v úvahu:

- a/ povahu jaderné nebo radiační nehody,
- b/ místo vzniku jaderné nebo radiační nehody,
- c/ potřeby rozvojových zemí,
- d/ zvláštní potřeby zemí, které nemají jaderná zařízení a
- e/ každou další závažnou okolnost.

2/ Je-li pomoc poskytována na základě úplné nebo částečné úhrady nákladů, uhradí stát, který o pomoc žádal, straně, která pomoc poskytuje, náklady vzniklé v souvislosti se službami vykonanými osobami nebo organizacemi, které jednaly jejím jménem, a všechny výdaje spojené s pomocí, pokud tyto výdaje nejsou hrazeny přímo státem, který o pomoc žádal. Není-li dohodnuto jinak, úhrada bude provedena neprůdleně poté, co strana poskytující pomoc předložila svou žádost o úhradu státu, který o pomoc žádal; pokud jde o náklady jiné než místní náklady, bude úhrada volně převoditelná.

3/ Bez ohledu na ustanovení odstavce 2 může se strana, která pomoc poskytuje, kdykoliv, vcelku nebo částečně, vzdát úhrady nákladů anebo souhlasit s jejím odkladem. Uvažující o vzdání se úhrady nebo o jejím odkladu, budou strany poskytující pomoc brát náležitě v úvahu potřeby rozvojových zemí.

Článek 8

Výsady, imunity a úlevy

1/ Stát, který žádá o pomoc, poskytne personálu strany, která pomoc poskytuje, a personálu, který jedná jejím jménem, výsady, imunity a úlevy potřebné k výkonu jejich funkcí spojených s poskytováním pomoci.

2/ Stát, který žádá o pomoc, poskytne personálu strany, která pomoc poskytuje, nebo personálu, který jedná jejím jménem, o nichž byl stát žadající o pomoc náležitě uvědoměn a který byl tímto státem přijat tyto výsady a imunity:

a/ vynětí ze zatčení, zadržení a soudního řízení ze strany státu žádajícího o pomoc, včetně jeho trestní, civilní a správní jurisdikce, pokud jde o činy nebo opomenutí při výkonu jejich povinností a

b/ osvobození od daní, dávek nebo jiných poplatků, s výjimkou těch, jež bývají obvykle zahrnuty do ceny zboží nebo platby za poskytnuté služby, pokud jde o výkon jejich funkcí spojených s poskytováním pomoci.

3/ Stát, který žádá o pomoc:

a/ poskytne straně, která poskytuje pomoc, osvobození od daní, dávek nebo jiných poplatků ze zařízení a majetku, jež byly dovezeny na území státu žádajícího o pomoc stranou poskytující pomoc pro účely pomoci a

b/ zabezpečí vynětí takového zařízení a majetku ze zabavení, odstavení nebo rekvizice.

4/ Stát, který žádá o pomoc, zajistí navrácení takového zařízení a majetku. Je-li o to požádán stranou poskytující pomoc, zajistí před jeho navrácením stát žádající o pomoc v rozsahu svých možností potřebnou dekontaminaci znovu použitelného zařízení použitého při poskytování pomoci.

5/ Stát, který žádá o pomoc, usnadní vstup na své státní území, pobyt na něm a odchod z něho pro personál, o kterém byl podle ustanovení odstavce 2 uvědomen, jakož i pro zařízení a majetek, jichž je zapotřebí při poskytování pomoci.

6/ Žádné ustanovení tohoto článku nevyžaduje od státu, který žádá o pomoc, aby poskytoval výsady a imunity uvedené v předchozích odstavcích osobám, které jsou jeho občany nebo mají trvalý pobyt na jeho území.

7/ Bez újmy na svých výsadách a imunitách mají všechny osoby požívající výsad a imunit na základě ustanovení tohoto článku povinnost dbát zákonů a předpisů státu, který žádá o pomoc. Jsou rovněž povinny nevměšovat se do vnitřních záležitostí tohoto státu.

8/ Žádné ustanovení tohoto článku nebude na újmu právům a povinnostem vztahujícím se na výsady a imunity poskytované na základě jiných mezinárodních dohod nebo norem mezinárodního práva obyčejového.

9/ Při podpisu, ratifikaci, přijetí či schválení této Úmluvy nebo při přístupu k ní může stát prohlásit, že se necítí být vázán, vcelku nebo částečně, ustanoveními odstavců 2 a 3.

10/ Smluvní stát, který učinil prohlášení podle odstavce 9, může je kdykoliv odvolat oznámením zaslaným depozitářům.

Článek 9

Tranzit personálu, zařízení a majetku

Každý smluvní stát bude se snažit na požádání státu žádajícího o pomoc nebo strany poskytující pomoc usnadnit tranzit přes své území do státu žádajícího o pomoc a z tohoto státu pro personál, zařízení a majetek, kterých je zapotřebí při poskytování pomoci a o kterých byl náležitě uvědoměn.

Článek 10

Nároky a náhrada škody

1/ Smluvní státy budou úzce spolupracovat, aby usnadňovaly urovnání právních sporů a nároků podle ustanovení tohoto článku.

2/ Není-li dohodnuto jinak, v případě smrti nebo újmy na zdraví osob anebo škody na majetku nebo jeho ztráty anebo škody na životním prostředí, které byly způsobeny na jeho území nebo v jiné oblasti pod jeho pravomocí nebo kontrolou v průběhu poskytování žádané pomoci, stát, který o pomoc žádal:

a/ nezavede žádný právní spor proti straně poskytující pomoc nebo fyzickým osobám či jiným právním subjektům jednajícím jejím jménem,

b/ bere na sebe odpovědnost za vypořádání právních sporů a nároků vznesených třetími stranami proti straně poskytující pomoc nebo fyzickým osobám či jiným právním subjektům jednajícím jejím jménem,

c/ nahradí straně poskytující pomoc nebo fyzickým osobám či jiným právním subjektům jednajícím jejím jménem škodu, kterou by utrpěly v souvislosti s právními spory nebo s nároky uvedenými v bodu b/,

d/ poskytne straně poskytující pomoc nebo fyzickým osobám či jiným právním subjektům jednajícím jejím jménem náhradu škody za:

- i/ smrt nebo újmu na zdraví osob z řad personálu strany poskytující pomoc nebo osob jednajících jejím jménem,
- ii/ ztrátu nespoteřebovaného zařízení nebo materiálu, které byly použity při poskytování pomoci, anebo za škodu na nich,

s výjimkou případů úmyslného protiprávního jednání jednotlivých osob, které způsobily smrt, újmu na zdraví, ztrátu nebo škodu.

3/ Ustanovení tohoto článku nebrání tomu, aby byla poskytnuta náhrada nebo odškodnění na základě kterékoliv mezinárodní dohody nebo na základě právního řádu kteréhokoliv státu, které se vztahují na daný případ.

4/ Žádné ustanovení tohoto článku nevyžaduje od státu, který žádá o pomoc, aby vztahoval ustanovení odstavce 2, vcelku nebo částečně, na osoby, které jsou jeho občany nebo mají trvalý pobyt na jeho území.

5/ Při podpisu, ratifikaci, přijetí či schválení této Úmluvy nebo při přístupu k ní může stát prohlásit:

a/ že se necítí být vázán, vcelku nebo částečně ustanoveními odstavce 2,

b/ že se nebude řídit ustanoveními odstavce 2, vcelku nebo částečně, v případech hrubé nedbalosti jednotlivých osob, které způsobily smrt, újmu na zdraví, ztrátu nebo škodu.

6/ Smluvní stát, který učinil prohlášení podle odstavce 5, může je kdykoliv odvolat oznámením zaslaným deponitářem.

Článek 11 Ukončení pomoci

Stát, který žádá o pomoc, nebo strana, která pomoc poskytuje, může kdykoliv, po příslušné vzájemné poradě a písemným oznámením, požádat o ukončení pomoci, kterou dostává nebo kterou poskytuje na základě této Úmluvy. Jakmile byla taková žádost předložena, strany, jichž se to týká, spolu se poradí, aby učinily opatření za účelem řádného dokončení poskytování pomoci.

Článek 12 Vztah k jiným mezinárodním dohodám

Tato Úmluva se nedotýká vzájemných práv a závazků smluvních států, jež vyplývají ze stávajících mezinárodních dohod vztahujících se na otázky, jichž se tato Úmluva týká, anebo z budoucích mezinárodních dohod uzavřených v souladu, s předmětem a cílem této Úmluvy.

Článek 13 Řešení sporů

1/ V případě sporu mezi smluvními státy nebo mezi některým smluvním státem a Agenturou o výklad nebo provádění této Úmluvy budou strany ve sporu provádět konzultace s cílem vyřešit spor jednáním nebo jakýmikoliv jinými mírovými prostředky řešení sporů pro ně přijatelnými.

2/ Jestliže spor tohoto druhu mezi smluvními státy nelze vyřešit během jednoho roku od předložení žádosti o kon-

zultace podle odstavce 1, bude spor na žádost kterékoliv strany ve sporu předložen k rozhodčímu řízení nebo postoupen Mezinárodnímu soudnímu dvoru k rozhodnutí. V případě, že spor je předložen k rozhodčímu řízení a strany ve sporu se nemohou dohodnout na organizaci tohoto řízení do šesti měsíců od podání žádosti, může strana ve sporu požádat předsedu Mezinárodního soudního dvora nebo generálního tajemníka Organizace spojených národů, aby jmenoval jednoho nebo více rozhodců. V případě protichůdných žádostí stran ve sporu bude mít přednost žádost předkládaná generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů.

3/ Při podpisu, ratifikaci, přijetí či schválení této Úmluvy nebo při přístupu k ní může stát prohlásit, že se necítí být vázán buď některým ze dvou postupů pro řešení sporů, stanovených v odstavci 2, anebo ani jedním z nich. Ostatní smluvní státy nebudou vázány postupem pro řešení sporů, stanoveným v odstavci 2, ve vztahu k smluvnímu státu, pro který takové prohlášení je v platnosti.

4/ Smluvní stát, který učinil prohlášení podle odstavce 3, může je kdykoliv odvolat oznámením zaslaným deponitářem.

Článek 14

Vstup v platnost

1/ Tato Úmluva bude otevřena k podpisu pro všechny státy a pro Namibii, zastoupenou Radou Organizace spojených národů pro Namibii, v sídle Mezinárodní agentury pro atomovou energii ve Vídni od 26. září 1986 a v sídle Organizace spojených národů v New Yorku od 6. října 1986 do jejího vstupu v platnost nebo po dobu dvanácti měsíců, podle toho, která z těchto lhůt bude delší.

2/ Státy a Namibie, zastoupená Radou Organizace spojených národů pro Namibii, mohou vyjádřit svůj souhlas být

vázán touto Úmluvou buď podpisem anebo uložením listiny o ratifikaci, přijetí či schválení, následujícím po podpisu učiněném s výhradou ratifikace, přijetí či schválení, anebo uložením listiny o přístupu. Listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu budou uloženy u depozitáře.

3/ Tato Úmluva vstoupí v platnost třicátý den po tom, co tři státy vyjádřily svůj souhlas být vázány Úmluvou.

4/ Pro každý stát, který vyjádří souhlas být vázán touto Úmluvou poté, co tato vstoupila v platnost, vstoupí Úmluva v platnost třicátý den po vyjádření jeho souhlasu.

5/ a/ Tato Úmluva bude otevřena k přístupu, jak je stanoveno v tomto článku, mezinárodním organizacím a regionálním integračním organizacím, které tvoří svrchované státy a které mají způsobilost vést jednání, sjednávat a provádět mezinárodní dohody ve věcech, jichž se tato Úmluva týká.

b/ Ve věcech, které spadají do jejich pravomoci, budou takové organizace svým vlastním jménem vykonávat práva a plnit závazky, které tato Úmluva přiznává a ukládá smluvním státům.

c/ Při uložení listiny o svém přístupu předloží takové organizace depozitáři prohlášení, ve kterém uvede rozsah své pravomoci ve věcech, jichž se Úmluva týká.

d/ Taková organizace nebude mít žádný hlas navíc vedle hlasů států, které jsou jejími členy.

Článek 15 Předběžné provádění

Stát může při podpisu nebo kdykoliv později, dříve než tato Úmluva vstoupí pro něj v platnost, prohlásit, že bude Úmluvu předběžně provádět.

Článek 16

Změny

1/ Smluvní stát může navrhnout změny této Úmluvy. Navrhovaná změna bude předložena deponitáři, který ji ihned rozešle všem ostatním smluvním státům.

2/ Jestliže většina smluvních států požádá deponitáře, aby svolal konferenci k projednání navrhovaných změn, deponitář pozve všechny smluvní státy k účasti na takové konferenci, která bude zahájena nejdříve za třicet dnů po rozeslání pozvání. Každá změna přijatá na konferenci dvoutřetinovou většinou všech smluvních států bude zakotvena v protokolu, který bude otevřen k podpisu ve Vídni a New Yorku všem smluvním státům.

3/ Protokol vstoupí v platnost třicátý den po tom, co tři státy vyjádřily svůj souhlas být jím vázány. Pro každý stát, který vyjádří souhlas být vázán protokolem poté, co tento vstoupil v platnost, vstoupí tento protokol v platnost třicátý den po vyjádření jeho souhlasu.

Článek 17

Výpověď

1/ Smluvní stát může tuto Úmluvu vypovědět písemným oznámením zaslaným deponitáři.

2/ Výpověď nabude účinnosti po uplynutí jednoho roku po dni, kdy deponitář obdržel oznámení o výpovědi.

Článek 18

Deponitář

1/ Generální ředitel Agentury bude deponitářem této Úmluvy.

2/ Generální ředitel Agentury neprodleně uvědomí smluvní státy a všechny ostatní státy:

a/ o každém podpisu této Úmluvy nebo protokolu o změně,

b/ o každém uložení listiny o ratifikaci, přijetí, schválení nebo přístupu, týkající se této Úmluvy nebo protokolu o změně,

c/ o každém prohlášení nebo jeho odvolání podle článku 8, 10 a 13,

d/ o každém prohlášení o předběžném provádění této Úmluvy podle článku 15,

e/ o vstupu této Úmluvy a každé její změny v platnost a

f/ o každé výpovědi učiněné podle článku 17.

Článek 19

Autentická znění a ověřené opisy

Originál této Úmluvy, jejíž anglické, arabské, čínské, francouzské, ruské a španělské znění mají stejnou platnost, bude uložen u generálního ředitele Mezinárodní agentury pro atomovou energii, který rozešle jeho ověřené opisy státům které jsou stranami Úmluvy, a všem ostatním státům.

Na důkaz toho níže podepsaní, náležitě zmocnění, podepsali tutu Úmluvu, která je otevřena k podpisu, jak je stanoveno v odstavci 1 článku 14.

Přijato Generální konferencí Mezinárodní agentury pro atomovou energii na zvláštním zasedání ve Vídni dvacátého šestého dne měsíce září roku tisícího devítistého osmdesátého šestého.